

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1999-2000

5 JUILLET 2000

Projet de loi relative à la médiation en matière familiale

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

Nº 1 DE MME NYSSENS

Art. 2

À l'article 734bis proposé, apporter les modifications suivantes :

A. Remplacer les §§ 1er et 2 par ce qui suit :

« § 1er. On entend par médiation familiale une méthode de résolution des conflits familiaux basée sur la coopération au cours de laquelle le médiateur familial aide les parties en conflit à trouver elles-mêmes des solutions pratiques, durables et acceptables pour chacune, en tenant compte des besoins de chacun des membres de la famille.

§ 2. Il peut être procédé à la désignation d'un médiateur familial, selon les modalités visées au § 3, lorsque le juge connaît :

1° de demandes relatives au chapitre V du titre V du livre 1er du Code civil;

Voir:

Documents du Sénat:

2-422 - 1999/2000:

Nº 1: Projet de loi.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1999-2000

5 JULI 2000

Wetsontwerp betreffende de gezinsbemiddeling

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

In het voorgestelde artikel 734bis de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. De paragrafen 1 en 2 vervangen als volgt :

« § 1. Onder gezinsbemiddeling wordt verstaan een op samenwerking gebaseerde methode voor het oplossen van gezinsconflicten waarbij de gezinsbemiddelaar de bij het conflict betrokken partijen helpt om zelf praktische, duurzame en voor elke partij aanvaardbare oplossingen te vinden met inachtneming van de behoeften van elk lid van het gezin.

§ 2. Op de wijze bepaald in § 3 kan een gezinsbemiddelaar worden aangewezen wanneer de rechter kennis neemt van :

1° vorderingen die betrekking hebben op hoofdstuk V van boek I, titel V, van het Burgerlijk Wetboek;

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-422 - 1999/2000:

Nº 1: Wetsontwerp.

2° de demandes relatives aux articles 221, 223, 373, troisième et quatrième alinéas, 374, 375bis, 376, 387bis et 1479 du même Code;

3° de demandes formées en vertu de la section 1re du chapitre XI du livre IV de la quatrième partie du présent Code;

4° de demandes formées en vertu de la section III du chapitre XI du livre IV de la quatrième partie du présent Code;

5° de demandes découlant de la cohabitation de fait.

§ 3. Les parties peuvent demander conjointement au juge l'intervention d'un médiateur familial. Dans ce cas, le juge désigne le médiateur familial sur l'identité duquel les parties s'accordent.

Le juge peut aussi, de sa propre initiative, proposer aux parties une médiation familiale et, avec l'accord des parties, désigner à cette fin un médiateur familial.

Tout médiateur familial nommé par le juge peut, avant qu'il n'ait été averti de sa désignation, être remplacé de l'accord des parties, signé par elles et versé au dossier de la procédure.

§ 4. La décision qui désigne le médiateur familial fixe la date de la remise.

Cette décision est notifiée par le greffier au médiateur familial, lequel fait connaître sans délai au juge et aux parties son acceptation ou son refus motivé. »

B. Renuméroter les §§ 3 et 4 en §§ 5 et 6.

Justification

1. En ce qui concerne le § 1er: il semble important que la loi définisse ce qu'on entend par médiation familiale.

2. En ce qui concerne le § 2: dès lors que la liste des demandes au cours desquelles une médiation familiale peut intervenir a été fixée limitativement dans l'article 734bis, il n'est pas utile de conserver les mots «lorsqu'il est saisi d'un litige portant sur des mesures relatives à la personne, aux aliments ou aux biens des époux, des cohabitants, ainsi que des enfants».

3. En ce qui concerne le § 3: la garantie du libre choix par les parties du médiateur familial n'apparaît pas clairement de la rédaction actuelle du § 1er de l'article 734bis proposé. De plus, la formulation est ambiguë en ce qu'elle mêle la possibilité pour les parties de demander la médiation et la possibilité pour le juge de la proposer (et non de l'imposer), d'une part, et les modalités de désignation du médiateur familial, d'autre part.

2° vorderingen die betrekking hebben op de artikelen 221, 223, 373, derde en vierde lid, 374, 375bis, 376, 387bis en 1479 van hetzelfde Wetboek;

3° vorderingen ingesteld overeenkomstig afdeeling I van boek IV, hoofdstuk XI, van het vierde deel van dit Wetboek;

4° vorderingen ingesteld overeenkomstig afdeeling III van boek IV, hoofdstuk XI, van het vierde deel van dit Wetboek;

5° vorderingen voortvloeiend uit de feitelijke samenwoning.

§ 3. De partijen kunnen aan de rechter gezamenlijk om een gezinsbemiddelaar vragen. In dat geval wijst de rechter de gezinsbemiddelaar aan met wie de partijen het eens zijn.

De rechter kan ook op eigen initiatief aan de partijen een gezinsbemiddeling voorstellen en, met de instemming van de partijen, daartoe een gezinsbemiddelaar aanstellen.

Een door de rechter aangewezen gezinsbemiddelaar kan, vóór hij op de hoogte is gebracht van zijn aanwijzing, worden vervangen met de instemming van de partijen; die instemming moet door de partijen worden ondertekend en bij het dossier van de rechtspleging gevoegd.

§ 4. De beslissing waarbij de gezinsbemiddelaar wordt aangewezen, bepaalt de datum waarnaar de zaak wordt verdaagd.

De griffier brengt de beslissing ter kennis van de gezinsbemiddelaar, die de rechter en de partijen zonder verwijl in kennis stelt van zijn aanvaarding of van zijn met redenen omklede weigering. »

B. De §§ 3 en 4 vernummeren tot §§ 5 en 6.

Verantwoording

1. Wat § 1 betreft: het lijkt belangrijk dat in de wet een definitie staat van wat onder gezinsbemiddeling moet worden verstaan.

2. Wat § 2 betreft: aangezien de lijst van de vorderingen waarvoor gezinsbemiddeling kan worden aangevraagd, limitatief is opgesomd in artikel 734bis, zijn de woorden «die wordt geadviseerd voor een geschil dat betrekking heeft op maatregelen inzake de persoon, het levensonderhoud of de goederen van de echtgenoten, van de samenwonenden, alsmede van de kinderen» overbodig.

3. Wat § 3 betreft: de huidige formulering van § 1 van het voorgestelde artikel 734bis maakt niet duidelijk dat de partijen de gezinsbemiddelaar vrij kunnen kiezen. Bovendien is die paragraaf niet duidelijk geformuleerd want enerzijds is er sprake van de mogelijkheid voor de partijen om gezinsbemiddeling te vragen en van de mogelijkheid voor de rechter om die voor te stellen (en niet om die op te leggen) en anderzijds is er sprake van de wijze waarop de gezinsbemiddelaar wordt aangewezen.

Il semble que le texte de loi devrait traduire clairement les principes suivants :

1° Lorsque les parties souhaitent une médiation familiale, le juge ne peut s'y opposer. (À ce sujet, les termes actuels «le juge peut désigner» ne semblent pas corrects).

2° Le juge peut proposer une médiation familiale aux parties si cela semble répondre aux intérêts des parties en présence et que cette solution n'a pas été envisagée par les parties elles-mêmes.

3° Dans les deux hypothèses, il faut qu'il y ait accord des parties sur l'identité du médiateur familial, soit qu'il ait été choisi par les parties elles-mêmes, soit qu'il ait été proposé par le juge.

4° En ce qui concerne le § 4: ce paragraphe est une réécriture du dernier alinéa de l'actuel § 1er et de l'actuel § 2. Il apporte des précisions techniques (voir aussi justification sous l'amendement n° 2).

Nº 2 DE MME NYSSENS

Art. 2

Au § 3 de l'article 734bis proposé, insérer le mot «familiale» après les mots «la procédure de médiation».

Justification

Il existe à l'heure actuelle différents types de médiation (médiation sociale, médiation pénale, médiation de dettes ...). Sous ce vocable peuvent donc être visées des pratiques très différentes. Il importe de préciser qu'il s'agit de la médiation familiale.

Nº 3 DE MME NYSSENS

Art. 2

Au § 4, alinéa premier, de l'article 734bis proposé, insérer le mot «familiale» après le mot «médiation».

Justification

Voir amendement n° 2.

Nº 4 DE MME NYSSENS

Art. 2

À l'article 734ter proposé, apporter les modifications suivantes :

A. Au § 1er, insérer le mot «familial» entre le mot «médiateur» et le mot «sera», ainsi qu'entre le mot «médiateur» et le mot «taxe»;

In de wettekst dienen de volgende beginselen duidelijk tot uiting te komen :

1° Wanneer de partijen gezinsbemiddeling wensen, kan de rechter er zich niet tegen verzetten. Daarom lijken de huidige bewoordingen «de rechter ... mag ... aanwijzen» niet correct.

2° De rechter kan aan de partijen gezinsbemiddeling voorstellen indien dat de belangen van de betrokken partijen lijkt te dienen en indien de partijen die oplossing zelf niet hebben overwogen.

3° In beide gevallen moeten de partijen het eens zijn over de persoon van de gezinsbemiddelaar, zowel ingeval die bemiddelaar door de partijen zelf is gekozen als ingeval hij door de rechter is voorgesteld.

4° Wat § 4 betreft: deze paragraaf neemt het laatste lid van de huidige § 1 en de huidige § 2 over met enkele technische preciseringen (zie ook verantwoording bij amendement nr. 2).

Nr. 2 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

De aanhef van § 3 van het voorgestelde artikel 734bis doen luiden als volgt :

«Gedurende de procedure van de gezinsbemiddeling ...»

Verantwoording

Thans bestaan er verschillende soorten bemiddeling (sociale bemiddeling, bemiddeling in strafzaken, schuldbemiddeling ...). Deze vlag dekt dus zeer uiteenlopende ladingen. Hier moet duidelijk te lezen staan dat het om gezinsbemiddeling gaat.

Nr. 3 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

In § 4, eerste lid, van het voorgestelde artikel 734bis, het woord «bemiddeling» vervangen door het woord «gezinsbemiddeling».

Verantwoording

Zie verantwoording van amendement nr. 2.

Nr. 4 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734ter wijzigen als volgt :

A. In § 1, telkens het woord «bemiddelaar» vervangen door het woord «gezinsbemiddelaar»;

B. Au § 2, insérer le mot «familial» après le mot «médiateur»;

C. Au § 3, alinéa premier, insérer le mot «familiale» après le mot «médiation».

Justification

Voir amendement n° 2.

Nº 5 DE MME NYSSENS

Art. 2

À l'article 734*quater* proposé, apporter les modifications suivantes:

A. Dans la phrase liminaire, insérer le mot «familiaux» après le mot «médiateurs»;

B. Au 3e tiret, insérer les mots «ou morales» après les mots «les personnes physiques».

Justification

A. Voir amendement n° 2.

B. À l'heure actuelle, de nombreuses ASBL exercent des activités de médiation familiale. Il n'apparaît pas justifié de conférer l'agrément aux seules personnes physiques exerçant des activités de médiation familiale.

Nº 6 DE MME NYSSENS

Art. 2

Remplacer l'article 734*quinquies* proposé par la disposition suivante:

«Art. 734*quinquies*. — Le médiateur familial doit être indépendant et impartial à l'égard des parties concernées.

Il peut être récusé conformément aux articles 966, 970 et 971.»

Justification

Le principe de l'indépendance et de l'impartialité du juge doit être posé clairement dans la loi.

Il faut aussi noter que le renvoi à des articles du Code judiciaire concernant l'expertise judiciaire, notamment à l'article 966, lequel renvoie lui-même aux causes de récusation concernant les juges, n'est pas une technique adéquate.

Il semble qu'il serait préférable de travailler sur le statut spécifique du médiateur familial, en prenant pour modèle, par exemple en ce qui concerne la récusation, l'article 1675/17 du Code judiciaire traitant du statut du médiateur de dettes dans le cadre du règlement collectif de dettes. Les raisons de la récusation y sont explicitement détaillées.

B. In § 2, het woord «bemiddelaar» vervangen door het woord «gezinsbemiddelaar»;

C. In § 3, eerste lid, het woord «bemiddeling» vervangen door het woord «gezinsbemiddeling».

Verantwoording

Zie verantwoording van amendement nr. 2.

Nr. 5 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734*quater* wijzigen als volgt:

A. In de inleidendezin het woord «bemiddelaar» vervangen door het woord «gezinsbemiddelaar»;

B. In het derde streepje na de woorden «natuurlijke personen» de woorden «en rechtspersonen» invoegen.

Verantwoording

A. Zie verantwoording van amendement nr. 2.

B. Thans doen tal van VZW's aan gezinsbemiddeling. Het blijkt dus niet te verantwoorden alleen natuurlijke personen te erkennen die deze activiteit uitoefenen.

Nr. 6 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734*quinquies* vervangen als volgt:

«Art. 734*quinquies*. — De gezinsbemiddelaar moet onafhankelijk en onpartijdig staan tegenover de betrokken partijen.

Hij kan worden gewraakt overeenkomstig de artikelen 966, 970 en 971.»

Verantwoording

De wet moet duidelijk de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter als beginsel vermelden.

Te noteren valt eveneens dat de verwijzing naar de artikelen van het Gerechtelijk Wetboek over het deskundigenonderzoek uit een oogpunt van wetgevingstechniek te wensen overlaat. Het gaat meer bepaald om artikel 966, dat op zijn beurt verwijst naar de redenen om rechters te wraken.

Het lijkt wenselijk het specifiek statuut van de gezinsbemiddelaar af te stemmen op bijvoorbeeld de regeling inzake de wraking in artikel 1675/17 van het Gerechtelijk Wetboek, dat handelt over het statuut van de schuldbemiddelaar bij de collectieve schuldrengeling. De redenen van wraking staan er in detail opgesomd.

Au surplus, le renvoi à des articles du Code judiciaire relatifs à l'expertise nous paraît inopportun dès lors qu'il a été bien souligné que le statut du médiateur familial diffère fortement de celui d'expert judiciaire (ce dernier travaillant notamment sous le contrôle du tribunal, faisant rapport au juge, etc.).

Nº 7 DE MME NYSSENS

Art. 5 (nouveau)

Insérer un article 5 (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 5. — Le Roi crée une commission appelée «Commission pour la médiation familiale» dont Il arrête la composition, les missions et les modalités de fonctionnement.

Cette commission est destinée notamment à favoriser le développement d'une formation commune et interdisciplinaire des médiateurs familiaux, ainsi que l'élaboration de règles déontologiques applicables à la fonction de médiateur familial. »

Justification

Lors des débats à la Chambre, le ministre de la Justice, M. Verwilghen, avait insisté sur la nécessité d'harmoniser les formations de tous les médiateurs (doc. Chambre, n° 50-0067/11, p. 40).

Cette harmonisation, par l'intermédiaire d'une instance fédérale où seraient représentés les différents médiateurs concernés (avocats, notaires, ASBL et personnes physiques exerçant des activités de médiation familiale) paraît utile à plusieurs points de vue :

— elle constitue une garantie de qualité de l'intervention du médiateur pour les personnes voulant faire appel à des médiateurs, et cela quel que soit le médiateur choisi (avocat, notaire ou autre). De cette manière, la loi garantit davantage l'égalité des personnes devant la loi;

— elle permet de garantir une intervention multidisciplinaire de la part du médiateur, qui associe, plutôt que dissocie les aspects juridiques et les aspects psycho-sociaux des conflits. Il est en effet primordial que le médiateur familial ait une formation lui permettant de prendre en compte tous les aspects d'une situation relationnelle dans un cadre juridique précis.

Concrètement, la commission devrait pouvoir :

— définir les critères d'agrément des médiateurs, portant notamment sur un programme commun (en matière juridique, psycho-sociale, de techniques d'entretien, ...) et devant comporter des stages ...;

— fixer un socle commun en termes de règles déontologiques, de droits et obligations du médiateur familial, ou de contenu de sa mission, indépendamment des règles déontologiques ou autres propres à la profession dont relève le médiateur (avocat, notaire, ...) (ou plus exactement conjointement avec ces règles);

— éventuellement jouer un rôle au niveau de la création d'un Ordre des médiateurs, ou du contrôle de l'application de la loi ...

Daar komt nog bij dat een verwijzing naar de artikelen van het Gerechtelijk Wetboek over het deskundigenonderzoek minder aangewezen lijkt omdat duidelijk is gezegd dat het statuut van de gezinsbemiddelaar sterk afwijkt van dat van de gerechtsdeskundige (deze werkt meer bepaald onder toezicht van de rechtbank, rapporteert aan de rechter, enz.).

Nr. 7 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 5 (nieuw)

Een artikel 5 (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 5. — De Koning stelt een commissie in, genoemd «Commissie voor gezinsbemiddeling», waarvan Hij de samenstelling, de opdrachten en de werkwijze bepaalt.

Deze commissie werkt onder andere mee aan het vaststellen van een gemeenschappelijke en interdisciplinaire opleiding voor gezinsbemiddelaars, alsook aan het opstellen van de deontologische regels die op hun beroep van toepassing zijn. »

Verantwoording

Tijdens de behandeling in de Kamer heeft de heer Verwilghen, minister van Justitie, erop aangedrongen de opleiding van alle bemiddelaars op dezelfde leest te schoeien (Stuk Kamer, nr. 50-0067/11, blz. 40).

Deze harmonisatie via een federale instelling bestaande uit tegenwoordigers van de verschillende bemiddelaars (advocaaten, notarissen, VZW's en natuurlijke personen die aan gezinsbemiddeling doen) lijkt aangewezen om verschillende redenen :

— zij biedt een kwaliteitsgarantie voor het optreden van de bemiddelaar wanneer iemand op hem een beroep wil doen, ongeacht wie de gekozen bemiddelaar is (advocaat, notaris en andere). Zodoende kan de wettekst de gelijkheid van de burger voor de wet beter waarborgen;

— zij waarborgt eveneens een multidisciplinaire aanpak door de bemiddelaar, die de juridische en psychosociale facetten van de geschillen veeleer zal samenvoegen dan afsplitsen. Van het allergrootste belang is immers dat de gezinsbemiddelaar een zodanige opleiding achter de rug heeft dat hij rekening kan houden met alle aspecten van een relatie binnen een precies afgebakend juridisch kader.

In concreto zou de commissie de volgende bevoegdheden moeten bezitten :

— erkenningscriteria bepalen voor gezinsbemiddelaars die onder meer een gemeenschappelijk programma behelzen (juridische en psychosociale aspecten, gesprekstechnieken, ...) met een verplichte stage;

— gemeenschappelijke deontologische regels vastleggen, als ook de rechten en verplichtingen van de gezinsbemiddelaar, of de inhoud van de opdracht, los van de deontologische of andere regels waaraan de gezinsbemiddelaar beroepshalve is onderworpen als advocaat of notaris (... of meer bepaald in het verlengde van die regels);

— eventueel een rol spelen bij de oprichting van een Orde van bemiddelaars of bij het toezicht op de toepassing van de wet, ...

Nº 8 DE MME NYSENNS

Art. 6 (nouveau)

Insérer un article 6(nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 6. — Toutefois, les personnes visées à l'article 734*quater*, dernier tiret, peuvent continuer à exercer leurs activités de médiateurs familiaux tant que les autorités compétentes n'ont pas arrêté les critères d'agrément qui les concernent.»

Justification

Cet article a pour but d'éviter l'introduction d'une discrimination entre les médiateurs en fonction du milieu professionnel dont ils sont issus. En effet, l'article 734*quater* de la loi, dans sa rédaction actuelle, permet aux avocats et aux notaires qui ont suivi une formation spécifique en médiation familiale, bien souvent d'ailleurs dispensée par les ASBL ou personnes physiques visées au même article, de poursuivre leurs activités de médiateurs sans autres formalités supplémentaires, alors que les ASBL ou personnes physiques formées, parfois de manière plus complète, et actives dans ce domaine, souvent depuis de nombreuses années, devraient suspendre leur pratique dans l'attente de leur agrément.

Clotilde NYSENNS.

Nº 9 DE MME LINDEKENS

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'intitulé du chapitre Ier*bis* proposé, remplacer le mot «Gezinsbemiddeling» par les mots «Bemiddeling in familiezaken».

Justification

La plupart du temps, les couples divorcés ou en passe de l'être ne souhaitent pas se réconcilier et ils ne veulent donc plus être renvoyés chez un médiateur familial. En effet, ces gens ne souhaitent plus former un ménage. Ils cherchent toutefois une solution commune en ce qui concerne la garde des enfants, la répartition des biens et une obligation alimentaire éventuelle.

La médiation entre les parents et les grands-parents ne relève pas de la médiation familiale. C'est pourquoi, dans le texte néerlandais, l'expression plus générale «bemiddeling in familiezaken» est plus appropriée que le terme «gezinsbemiddeling».

Nº 10 DE MME LINDEKENS

Art. 2

Au § 1er de l'article 734*bis* proposé, après le 5°, insérer la phrase suivante :

«Le médiateur est désigné sous la condition suspensive que les parties ne communiquent pas au

Nr. 8 VAN MEVROUW NYSENNS

Art. 6 (nieuw)

Een artikel 6 (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 6. — Evenwel kunnen de personen bedoeld in artikel 734*quater*, laatste streepje, als gezinsbemiddelaar blijven werken zolang de bevoegde overheid de erkenningscriteria niet heeft vastgesteld die op hen van toepassing zijn.»

Verantwoording

Dit artikel wil voorkomen dat er een discriminatie tussen bemiddelaars tot stand komt volgens hun beroep. Immers, volgens het voorgestelde artikel 734*quater* van het ontwerp kunnen advocaten en notarissen die een bijzondere opleiding gezinsbemiddeling hebben gevolgd, overigens vaak verstrekt door de in datzelfde artikel bedoelde VZW's of natuurlijke personen, zonder meer als bemiddelaar blijven werken. Daar staat tegenover dat VZW's of natuurlijke personen die vaak een grondiger opleiding hebben genoten en dikwijls reeds jarenlang het beroep uitoefenen, voorlopig werkeloos zouden moeten toeziend tot ze een erkenning krijgen.

Nr. 9 VAN MEVROUW LINDEKENS

Art. 2

In de Nederlandse tekst van het opschrift van het voorgestelde hoofdstuk Ibis het woord «Gezinsbemiddeling» vervangen door de woorden «Bemiddeling in familiezaken».

Verantwoording

Scheidende of gescheiden koppels willen zich doorgaans niet verzoenen, waardoor ze niet meer verwezen willen worden naar een gezinsbemiddelaar. Zij willen immers geen gezin meer vormen. Zij zoeken wel nog naar een gemeenschappelijke oplossing in de zorg voor de kinderen, de verdeling van de goederen en een eventuele alimentatieplicht.

Wanneer het gaat om bemiddeling tussen ouders en grootouders is dit geen gezinsbemiddeling. De ruimere omschrijving «bemiddeling in familiezaken» is daarom accurater dan de term «gezinsbemiddeling».

Nr. 10 VAN MEVROUW LINDEKENS

Art. 2

In § 1 van het voorgestelde artikel 734*bis* na het 5°, de volgende zin invoegen :

«De bemiddelaar wordt aangewezen onder opschortende voorwaarde van melding door de partijen

greffe le nom d'un autre médiateur, dans les trois semaines, sous la forme de conclusions d'accord. »

Justification

De la sorte, on indique clairement que les parties doivent non seulement donner leur accord à la médiation, mais aussi approuver la désignation d'un médiateur déterminé, sauf si elles proposent elles-mêmes une solution de remplacement.

La disposition proposée met l'accent sur la garantie que les parties peuvent choisir elles-mêmes le médiateur par qui elles désirent être aidées.

aan de griffie van een andere bemiddelaar binnen de drie weken, onder de vorm van een akkoordconclusie. »

Verantwoording

Op deze manier wordt op een duidelijke wijze geformuleerd dat de partijen niet alleen hun akkoord moeten geven voor bemiddeling, maar ook voor een bepaalde bemiddelaar, behoudens een eigen alternatief.

De waarborg dat de partijen zelf kunnen kiezen door welke bemiddelaar zij willen worden geholpen, wordt benadrukt.

Kathy LINDEKENS.

Nº 11 DE MME KAÇAR

Intitulé

Dans le texte néerlandais de l'intitulé du projet de loi, remplacer le mot «Gezinsbemiddeling» par les mots «Bemiddeling in familiezaken».

Justification

Le mot néerlandais «gezinsbemiddeling» suppose une médiation dont le but est de préserver l'unité du ménage, une approche thérapeutique de la relation visant à assurer une médiation entre les partenaires. Or, tel n'est pas le but visé par le projet de loi. Le mot «gezinsbemiddeling» recouvre tout au plus les demandes relatives aux articles 221 du Code civil (devoir d'entraide et de contribution des partenaires) et 223 du Code civil (mesures urgentes et provisoires) ainsi que les mesures concernant les enfants.

L'expression «bemiddeling in familiezaken», par contre, couvre toutes les formes de litiges relatifs au droit de la famille qui sont énumérés à l'article 734bis, § 1er, 1° à 5°, proposé.

Nº 12 DE MME KAÇAR

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'intitulé du chapitre 1^{er bis} proposé, remplacer le mot «Gezinsbemiddeling» par les mots «Bemiddeling in familiezaken».

Justification

Le mot néerlandais «gezinsbemiddeling» suppose une médiation dont le but est de préserver l'unité du ménage, une approche thérapeutique de la relation visant à assurer une médiation entre les partenaires. Or, tel n'est pas le but visé par le projet de loi. Le mot «gezinsbemiddeling» recouvre tout au plus les demandes relatives aux articles 221 du Code civil (devoir d'entraide et de contribution des partenaires) et 223 du Code civil (mesures urgentes et provisoires) ainsi que les mesures concernant les enfants.

aan de griffie van een andere bemiddelaar binnen de drie weken, onder de vorm van een akkoordconclusie. »

Verantwoording

Op deze manier wordt op een duidelijke wijze geformuleerd dat de partijen niet alleen hun akkoord moeten geven voor bemiddeling, maar ook voor een bepaalde bemiddelaar, behoudens een eigen alternatief.

De waarborg dat de partijen zelf kunnen kiezen door welke bemiddelaar zij willen worden geholpen, wordt benadrukt.

Kathy LINDEKENS.

Nr. 11 VAN MEVROUW KAÇAR

Opschrift

In de Nederlandse tekst van het opschrift van het wetsontwerp het woord «Gezinsbemiddeling» vervangen door de woorden «Bemiddeling in familiezaken».

Verantwoording

Gezinsbemiddeling impliqueert een bemiddeling om het gezin bijeen te houden, een therapeutische aanpak van de relatie om te bemiddelen tussen de partners, terwijl dit niet in de doelstelling ligt van het wetsontwerp. Het woord gezinsbemiddeling zou ten hoogste de vordering op grond van artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek (hulp- en bijdrageplicht van de partners), artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek (dringende en voorlopige maatregelen), en de regelen omtrent de kinderen dekken.

Bemiddeling in familiezaken dekt daarentegen wel alle vormen van geschillen in familierecht die opgesomd zijn in voorgestelde artikel 734bis, § 1, van 1° tot 5°.

Nr. 12 VAN MEVROUW KAÇAR

Art. 2

In de Nederlandse tekst van het opschrift van het voorgestelde hoofdstuk Ibis het woord «gezinsbemiddeling» vervangen door de woorden «Bemiddeling in familiezaken».

Verantwoording

Gezinsbemiddeling impliqueert een bemiddeling om het gezin bijeen te houden, een therapeutische aanpak van de relatie om te bemiddelen tussen de partners, terwijl dit niet in de doelstelling ligt van het wetsontwerp. Het woord gezinsbemiddeling zou ten hoogste de vordering op grond van artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek (hulp- en bijdrageplicht van de partners), artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek (dringende en voorlopige maatregelen), en de regelen omtrent de kinderen dekken.

L'expression «bemiddeling in familiezaken», par contre, couvre toutes les formes de litiges relatifs au droit de la famille qui sont énumérés à l'article 734bis, § 1er, 1° à 5°, proposé.

Nº 13 DE MME KAÇAR

Art. 2

Remplacer l'article 734bis, § 1er, alinéa 1er, proposé par la disposition suivante:

«§ 1er. Le juge qui est saisi d'un litige portant sur des mesures relatives à la personne, aux aliments ou aux biens des époux, des cohabitants, ainsi que des enfants doit rappeler aux parties la possibilité de soumettre le litige à un médiateur familial. »

Justification

Sans devoir déléguer sa juridiction au médiateur familial, le juge doit rappeler au justiciable que la médiation familiale existe. Cette communication doit revêtir un caractère obligatoire puisque tous les justiciables ne peuvent pas être informés de la possibilité d'une médiation familiale.

Nº 14 DE MME KAÇAR

Art. 2

Compléter l'article 734bis, § 1er, proposé par un alinéa 2, rédigé comme suit:

«Le juge qui est saisi de litiges prévus à l'alinéa 1er peut, à la demande conjointe des parties ou de sa propre initiative, mais avec l'accord des parties, désigner un médiateur de leur choix et, en cas de désaccord, en désigner un lui-même, et ce lorsqu'il connaît:»

Justification

Il convient de faire une nette distinction entre la demande d'un médiateur et qui ce médiateur peut être.

Le présent amendement vise uniquement à préciser cette distinction.

Tant dans le cas de la demande de désignation d'un médiateur introduite conjointement par les parties que dans celui de la désignation d'office par le juge, les parties doivent choisir la discipline à laquelle elles souhaitent et acceptent que le médiateur appartenne.

Dans les cas où le choix des parties est rendu impossible du fait de leur désaccord, il incombe au juge d'y pourvoir d'office.

Bemiddeling in familiezaken dekt daarentegen wel alle vormen van geschillen in familierecht die opgesomd zijn in het artikel 734bis, § 1, 1° tot 5°.

Nr. 13 VAN MEVROUW KAÇAR

Art. 2

Het eerste lid van § 1 van het voorgestelde artikel 734bis vervangen als volgt:

«§ 1. De rechter die wordt geadieerd voor een geschil dat betrekking heeft op maatregelen inzake de persoon, het levensonderhoud of de goederen van de echtgenoten, van de samenwonenden alsmede van de kinderen, moet de partijen wijzen op de mogelijkheid het geschil voor te leggen aan een bemiddelaar in familiezaken. »

Verantwoording

Zonder dat de rechter zijn rechtsmacht overdraagt aan de bemiddelaar in familiezaken dient hij aan de rechtzoekende het bestaan van de bemiddeling in familiezaken mee te delen. Deze mededeling dient verplichtend te zijn doordat niet alle rechtzoekenden op de hoogte kunnen zijn van de bemiddelingsmogelijkheid in de familiezaken.

Nr. 14 VAN MEVROUW KAÇAR

Art. 2

Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 734bis aanvullen met een nieuw lid, luidende:

«De rechter die wordt geadieerd voor de geschillen zoals bepaald in het eerste lid, mag op gezamenlijk verzoek van de partijen of op eigen initiatief maar met instemming van de partijen, een bemiddelaar naar hun eigen keuze en, in geval van onenigheid, zelf een bemiddelaar aanwijzen, als hij kennis neemt van :

Verantwoording

Een duidelijk onderscheid dient gemaakt te worden tussen het verzoek tot aanwijzing van een bemiddelaar en wie die bemiddelaar mag zijn.

Dit amendement heeft enkel verduidelijking van dit onderscheid als doel.

Zowel bij het gezamenlijk verzoek van de partijen voor de aanwijzing van een bemiddelaar als bij ambtshalve aanwijzing ervan door de rechter dienen de partijen te kiezen uit welke discipline zij deze bemiddelaar wensen te aanvaarden.

In de gevallen waar de keuze door de partijen niet mogelijk is omwille van onenigheid tussen de partijen dient de rechter dit ambtshalve te regelen.

Meryem KAÇAR.

N° 15 DE MME NYSSSENS

(Subsidiair à l'amendement n° 8)

Art. 2**Remplacer l'article 734*quater* proposé par ce qui suit:**

«Art. 734*quater*. — Peuvent seuls être désignés comme médiateurs familiaux :

- les avocats ayant suivi une formation spécifique à cet effet, dispensée par ou en collaboration avec les autorités visées à l'article 488;
- les notaires ayant suivi une formation spécifique dispensée par la Chambre nationale des notaires;
- les personnes physiques ou morales qui peuvent justifier d'une formation à la médiation au moins équivalente à celle qui est dispensée aux avocats et aux notaires précités. »

Justification

L'objectif du présent amendement est de permettre la mise en œuvre dès que possible de la réforme induite par la loi sans attendre la définition par les autorités compétentes de critères d'agrément des médiateurs familiaux, et sans passer par des mesures transitoires.

L'amendement vise, en outre, à mettre en place une saine concurrence entre les avocats, les notaires et les autres médiateurs en respectant le principe de l'égalité des conditions d'accès à la médiation en matière familiale.

Clotilde NYSSSENS.

N° 16 DE M. HORDIES ET MME KAÇAR**Art. 2**

À l'article 734*quater* proposé, au 3e tiret, remplacer les mots «agrées à cet effet par les autorités compétentes» par les mots «dont le magistrat saisi du dossier connaît et apprécie la compétence et qui peuvent justifier auprès de lui d'une formation à la médiation au moins équivalente à celle qui est dispensée aux avocats et aux notaires précités».

Justification

Le projet prévoit que seuls les avocats et les notaires ayant suivi une formation spécifique peuvent s'instituer médiateurs tandis que les personnes physiques doivent être agréées par les autorités compétentes. Or, dans l'état actuel des choses, il n'existe aucun

Nr. 15 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 8)

Art. 2**Het voorgestelde artikel 734*quater* vervangen als volgt:**

«Art. 734*quater*. — Als bemiddelaar kunnen slechts worden aangewezen :

- advocaten die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, verstrekt door of in samenwerking met de in artikel 488 bedoelde instanties;
- notarissen die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, verstrekt door de Nationale Kamer van notarissen;
- natuurlijke personen of rechtspersonen die het bewijs kunnen voorleggen dat ze een opleiding in gezinsbemiddeling hebben gevolgd die ten minste gelijk is aan die welke aan de voornoemde advocaten en notarissen wordt verstrekt. »

Verantwoording

Met dit amendement willen we bereiken dat de door de wet beoogde hervorming zo spoedig mogelijk in de praktijk wordt gebracht zonder te moeten wachten op de door de bevoegde overheden vast te stellen criteria voor de erkenning van de gezinsbemiddelaar en zonder overgangsmaatregelen te moeten nemen.

Het amendement beoogt bovendien een gezonde concurrentie in de hand te werken tussen advocaten, notarissen en andere gezinsbemiddelaars zonder te raken aan het beginsel van de gelijke toegang tot het beroep van gezinsbemiddelaar.

Nr. 16 VAN DE HEER HORDIES EN MEVROUW KAÇAR**Art. 2**

In het voorgestelde artikel 734*quater*, derde streepje, de woorden «die daartoe zijn erkend door de bevoegde overheden» vervangen door de woorden «wier deskundigheid bekend is en gewaardeerd wordt door de met het dossier belaste magistraat en die het bewijs kunnen voorleggen dat ze een opleiding in gezinsbemiddeling hebben gevolgd die ten minste gelijk is aan die welke aan de voornoemde advocaten en notarissen wordt verstrekt».

Verantwoording

Het ontwerp bepaalt dat alleen advocaten en notarissen die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, als bemiddelaar kunnen worden aangewezen terwijl de natuurlijke personen erkend moeten worden door de bevoegde overheden. Op dit

organisme d'agrément et sa mise sur pied risque de prendre un temps considérable, d'autant qu'il s'agit d'une matière relevant de l'aide aux personnes et donc de la compétence des communautés. On risque dès lors de priver le juge et les justiciables de recourir à des personnes ayant une expérience en la matière et ayant déjà eu l'occasion de faire la preuve de leur compétence puisque les juges font appel à ces personnes de manière informelle depuis plusieurs années.

En effet, sans attendre la réforme législative qui nous occupe, des magistrats — usant de leur pouvoir de s'entourer d'experts — ont déjà pris l'initiative de proposer le recours à la médiation aux parties en conflit. Ce genre de missions, qui n'ont pas cessé de se multiplier et de se diversifier, sont confiées non seulement à des notaires ou à des avocats, affiliés ou non aux centres de médiation organisés par certains barreaux, mais aussi à des médiateurs non juristes, reconnus pour leur pratique de longue date et leurs qualités de formateurs professionnels.

De manière plus générale, la compétence juridique dont peuvent se prévaloir à juste titre les notaires et les avocats ne paraît pas essentielle à l'accomplissement d'une mission de médiation. En tant que médiateurs, on leur demande précisément de ne pas se poser en expert ni même en personne-ressource, mais d'être surtout particulièrement attentifs à la circulation de la communication entre les parties et au traitement équitable de chacune d'elles. C'est précisément l'objet du projet de loi qui vise à «déjudiciariser» les procédures familiales.

Dans le cadre du projet de loi à l'examen, il convient dès lors de confier au pouvoir judiciaire le soin de choisir en toute indépendance les «experts» médiateurs qui seront chargés d'aider les justiciables qui le souhaitent. L'intérêt de ces derniers commande d'élargir autant que possible le choix du magistrat à des personnes dont il connaît et reconnaît la compétence et les qualités professionnelles et humaines. En cela, cet amendement ne fait que légaliser une pratique prétorienne qui a déjà fait ses preuves et tend à se répandre.

Marc HORDIES.
Meryem KAÇAR.

N° 17 DU GOUVERNEMENT

Art. 2

Apporter à cet article les modifications suivantes :

A. Dans le texte néerlandais du titre du chapitre *Ibis* proposé, remplacer le mot «Gezinsbemiddeling» par les mots «*Bemiddeling in familiezaken*».

B. Compléter l'article 734bis, § 1er, proposé, par les alinéas suivants :

«Le cas échéant, le juge désigne comme médiateur la personne choisie de commun accord par les parties parmi celles qui répondent aux conditions de l'article 734quater.

Tout médiateur désigné par le juge peut, avant qu'il n'ait été averti de sa désignation, être remplacé de l'accord des parties, signé par elles et versé au dossier de la procédure.»

moment bestaat er echter geen enkele instelling die gezinsbemiddelaars kan erkennen en de oprichting daarvan dreigt veel tijd in beslag te nemen temeer daar het gaat om hulp aan personen, wat een bevoegdheid is van de gemeenschappen. Dat betekent dat de rechter en de rechtzoekenden geen beroep zullen kunnen doen op personen die terzake ervaring hebben en al het bewijs hebben kunnen leveren van hun deskundigheid aangezien de rechters die personen al vele jaren informeel inschakelen.

Magistraten hebben immers niet gewacht op de hervorming waarmee wij ons nu bezighouden en hebben — gebruik makend van hun bevoegdheid om deskundigen aan te wijzen — al het initiatief genomen om aan partijen die met elkaar in conflict zijn, een bemiddeling voor te stellen. Dit soort taken, die steeds talrijker en gevarieerder geworden zijn, worden niet alleen opgedragen aan notarissen of advocaten, die al dan niet zijn aangesloten bij de bemiddelingscentra van sommige balies, maar ook aan personen die geen jurist zijn maar wier lange praktijk en kwaliteiten als professionele bemiddelaar algemeen bekend zijn.

Meer algemeen lijkt de juridische kennis waarop notarissen en advocaten zich terecht kunnen beroepen, niet essentieel voor het vervullen van een opdracht als gezinsbemiddelaar. Van bemiddelaars wordt juist verwacht dat zij zich niet opwerpen als deskundige, noch als hulpverlener maar dat ze veel aandacht besteden aan het contact tussen de partijen en de billijke behandeling van elke partij. Dat is juist het doel van dit wetsontwerp, dat de gezinsconflicten uit de gerechtelijke sfeer wil halen.

Bijgevolg dient de rechter in alle onafhankelijkheid deskundige bemiddelaars aan te wijzen die belast zullen worden met het helpen van de rechtzoekenden die daarom vragen. Het is in het belang van die rechtzoekenden dat de magistraat kan kiezen uit een zo ruim mogelijk aanbod van personen wier deskundigheid en professionele en menselijke kwaliteiten hij kent en erkent. Dit amendement doet dus niets anders dan een wettelijke grondslag geven aan een praktijk die zijn deugdelijkheid bewezen heeft en ook steeds meer uitbreiding neemt.

Nr. 17 VAN DE REGERING

Art. 2

Indit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. In de Nederlandse tekst van het opschrift van het voorgestelde hoofdstuk *Ibis*, het woord «Gezinsbemiddeling» vervangen door de woorden «*Bemiddeling in familiezaken*».

B. Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 734bis aanvullen met de volgende ledens :

«In voorkomend geval wijst de rechter de persoon aan die door de partijen gezamenlijk als bemiddelaar werd gekozen uit die welke voldoen aan de voorwaarden van artikel 734quater.

Ieder door de rechter aangewezen bemiddelaar kan, alvorens hij van zijn aanwijzing kennis krijgt, worden vervangen bij overeenkomst tussen de partijen, die door hen ondertekend wordt en bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd.»

C. Remplacer l'article 734*quater* proposé par ce qui suit :

«Art. 734*quater*. — Le Roi détermine les catégories de personnes qui peuvent être désignées comme médiateur, ainsi que la formation spécifique qu'elles doivent avoir suivie à cet effet. »

Justification

1° La distinction que le néerlandais fait entre «gezin» et «familie» n'existe pas en français. Vu le champ d'application de la loi, qui dépasse dans certains cas le cadre de la cellule familiale (parents/enfants), il convient de modifier l'intitulé néerlandais du chapitre. En outre, cette modification tend à rapprocher les textes néerlandais et français.

2° L'amendement proposé s'inspire du système prévu par l'article 964 du Code judiciaire en ce qui concerne la nomination d'un expert.

Il se peut en effet que les parties s'accordent sur une personne qui pourrait intervenir comme médiateur (étant entendu qu'il ne pourrait s'agir que d'une des personnes visées à l'article 734*quater*). Ce fait serait de nature à favoriser l'établissement du climat de confiance nécessaire à la réalisation des objectifs de la médiation. Il est donc proposé que, dans ce cas, le juge désigne comme médiateur la personne en question.

De même, le médiateur désigné par le juge peut, avant qu'il soit averti de sa désignation, être remplacé par celui que les parties auraient choisi de commun accord.

3° Le texte actuel de l'article 734*quater* ne contient pas les critères ni les règles de procédure sur la base desquels on peut apprécier si une personne physique remplit les conditions pour être agréée comme médiateur. Cela implique que cette constatation est, dans un certain nombre de cas, entièrement laissée aux communautés respectives, ce qui contient le risque que l'agrément des médiateurs ne se développe pas de manière semblable dans les différentes communautés.

Afin de garantir l'uniformité nécessaire en matière d'agrément des médiateurs, il est préférable de laisser au Roi le soin de fixer les catégories de personnes qui peuvent être désignées comme médiateur ainsi que les formations spécifiques qu'elles doivent avoir suivies.

C. Het voorgestelde artikel 734*quater* vervangen als volgt :

«Art. 734*quater*. — De Koning bepaalt de categorieën van personen die als bemiddelaar kunnen worden aangewezen, alsmede de bijzondere opleiding die zij daartoe dienen te hebben gevuld. »

Verantwoording

1° Het onderscheid in het Nederlands tussen «gezin» en «familie» bestaat niet in het Frans. Vermits het toepassingsveld van de wet in een aantal gevallen het kerngezin (ouders/kinderen) overstijgt, is het aangewezen het Nederlands opschrift te wijzigen. Bovendien worden op die manier de Nederlandse en Franse teksten meer in overeenstemming gebracht.

2° Het voorgestelde amendement is gebaseerd op het bij artikel 964 van het Gerechtelijk Wetboek voorziene systeem inzake de aanwijzing van een deskundige.

Het is mogelijk dat partijen het eens zijn over de aan te wijzen bemiddelaar (op voorwaarde dat het gaat om een persoon bedoeld in artikel 734*quater*). Zulks kan enkel het vertrouwensklimaat dat nodig is om de bemiddeling te doen slagen, bevorderen. Er wordt derhalve voorgesteld dat in dat geval de rechter die persoon aanwijst.

Om dezelfde reden kan ook de bemiddelaar die door de rechter werd aangewezen, alvorens hij van zijn aanwijzing kennis krijgt, worden vervangen door die welke de partijen gezamenlijk hebben gekozen.

3° De huidige tekst van artikel 734*quater* bevat geen criteria, noch procedureregels op grond waarvan kan worden geoordeeld of een natuurlijke persoon voldoet aan de voorwaarden om als bemiddelaar te worden erkend. Dit impliceert dat de vaststelling hiervan in een aantal gevallen volledig wordt overgelaten aan de respectieve gemeenschappen, hetgeen het risico inhoudt dat de erkenning van bemiddelaars zich niet op een gelijklopende wijze ontwikkelt in de verschillende gemeenschappen.

Om de nodige uniformiteit te garanderen inzake de erkenning van bemiddelaars, verdient het de voorkeur om het bepalen van de categorieën van personen die als bemiddelaar kunnen worden aangewezen, alsmede de bijzondere opleidingen die zij dienen te hebben gevuld, over te laten aan de Koning.